UUTISET

Omistusasunto sitoo asujan tiettyyn paikkakuntaan, mikä heikentää työvoiman liikkuvuutta. **EKONOMISTI VEERA HOLAPPA, PTT**

Energiatodistusaloite kaatui, mutta teki historiaa

Kansalaisaloite on ensimmäinen, joka johtaa muutosehdotuksiin.

PENTTI VÄNSKÄ

Etelä- ja Pohjois-Savon alueella toimivan Ecotekin tekninen isännöitsijä Tomi Lindström on yksi energiatodistuksia tekevistä asiantuntijoista.

Eduskunnan ympäristövaliokunta hylkäsi energiatodistuslain muuttamista vaatineen kansalaisaloitteen ehdotukset. Sen mielestä energiatodistuksen sisältöä pitää kuitenkin muuttaa, jotta siitä tulee käyttökelpoisempi ja selkeämpi.

Uudistettu energiatodistuslaki tuli voimaan vuosi sitten. Kansalaisaloitteen alullepanijan Suomen Omakotiliiton mukaan todistus on koettu epäoikeudenmukaiseksi, turhaksi ja kalliiksi.

”Muutosta halutaan, sillä tällaisenaan energiatodistus ei palvele kansalaisia,” sanoi kansanedustaja **Jukka Kärnä** (sd.) valiokunnan tiedotustilaisuudessa perjantaina.

Lain muuttamiseen pyrkinyt kansalaisaloite jätettiin eduskunnalle maaliskuussa. Aloitteessa oli yli 60 000 allekirjoitusta.

Eduskunnan ympäristövaliokunta julkaisi perjantaina mietinnön, joka sisälsi energiatodistuksen muutosehdotuksia.

Energialuokan määräytyminen muuttuu

Energiatodistus sisältäisi jatkossa kaksi lukua. Ensimmäinen perustuisi laskennalliseen energiankulutukseen ja määräisi rakennuksen energialuokan. Toinen luku huomioisi myös energiamuodon kertoimen kuten nykyisessä energiatodistuksessa.

Ympäristövaliokunnan mielestä kertoimien käyttö energiatodistuksessa ei ole kuluttajan kannalta riittävän selkeää. Ne ovat kuitenkin tärkeitä uusiutuvan energiankäytön edistämisessä.

Energiamuotokerroin kuvaa, kuinka paljon jalostamatonta luonnonenergiaa, kuten tuulivoimaa, maalämpöä tai öljyä, tarvitaan rakennukseen ostetun energian tuottamiseen.

Eri lämmitysmuotojen kertoimet vaihtelevat. Esimerkiksi öljylämmitteisen talon kerroin on 1, sähkölämmitteisen 1,7 ja puulämmitteisen 0,5.

Etenkin sähkön kerrointa on pidetty epäreiluna.

Omakotiliitto on tyytyväinen ympäristövaliokunnan ehdotuksiin. Sen mielestä energialuokan määräytyminen laskennallisen kulutuksen perusteella ”tekee todistuksesta oikeudenmukaisemman sekä lisää rakennusten vertailtavuutta”.

EU-direktiivi estää vapaaehtoisuuden

Toinen ympäristövaliokunnan muutosehdotus koskee energiatodistuksen muuttamista vapaaehtoiseksi omakotitaloille, jotka on rakennettu ennen vuotta 2008.

Asuntoministeri **Pia Viitanen** (sd.) esitti jo huhtikuussa, että vanhojen pientalojen energiatodistusten pakollisuudesta luovuttaisiin.

Tämä vaatisi EU:n energiatehokkuusdirektiivin muuttamista. Se voisi olla mahdollinen osana EU-komission turhan sääntelyn purkamista selvittävää Refit-hanketta.

Kansanedustaja **Timo Heinosen** (kok.) mielestä vapaaehtoisuudella voidaan saavuttaa parempia tuloksia kuin pakolla.

”Todistus on tehty vahvistamaan omakotiasujien etua, ja sen pitää palvella asunnon ostajaa ja omistajaa,” hän sanoi.

Nykyisen lain mukaan ennen vuotta 1980 rakennetut pientalot tarvitsevat energiatodistuksen myynnin ja vuokrauksen yhteydessä vasta heinäkuusta 2017 alkaen.

Ympäristövaliokunta lupaili muutoksia energiatodistukseen vielä tämän vaalikauden aikana.

MIINA RAUTIAINEN

PTT:N TALOUSTUTKA

Omistus vastaan vuokra-asuminen

Suomessa noin 65 prosenttia kotitalouksista asuu omistusasunnossa.

Omistusasumisella on meillä vahva asema ja se on monille ihmisille tavoite. Asenteellinen kuilu vuoka- ja omistusasumisen välillä on melko suuri. Molemmille asumismuodoille löytyy oma kiivas kannattajakuntansa.

Sekä omistus- että vuokra-asumisessa on hyvät ja huonot puolensa niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta. Absoluuttista paremmuutta on vaikea määritellä, mutta teknisesti tarkastellen vaakakuppi painuu tällä hetkellä kuitenkin omistusasumisen puolelle.

Tällä hetkellä omistusasuminen vetää pidemmän korren, mitä asumisen hintaan tulee.

PTT:n laskelmien mukaan omistusasumisen kustannukset suhteessa vuokraan ovat vain noin 60 prosenttia, mikä on vähiten kymmenen viime vuoden ajalta. Tämä johtuu osittain korkojen alhaisuudesta. Toisaalta vuokrat ovat viime vuosina nousseet todella paljon heikon taloustilanteen aiheuttaman vuokra-asuntojen kysynnän kasvun takia.

Suomessa on haluttu tukea omistusasumista asuntolainan korkojen verovähennysoikeudella ja oman asunnon myyntivoiton verovapaudella. Vuokra-asumista ei tueta vastaavalla tavalla. Nämä tuet asettavat omistusasujat edullisempaan asemaan kuin vuokra-asujat. Tosin näitä veroetuja on viime vuosina leikattu.

Omistusasuminen on sijoittamista ja sitä voidaankin kutsua pakkosäästämiseksi. Asuntolainan lyhentäminen kerryttää varallisuutta asunnon muodossa. Näin ollen monella omistusasujalla onkin vanhuuspäivinään suuri omaisuus hallussaan. Kuitenkin ihmiset harvoin käyttävät asuntovarallisuuttaan omiin tarpeisiinsa vaan jättävät sen perillisille. Tietysti asuntosijoittamiseen liittyy aina myös omat riskinsä.

Toisaalta asuntolainan lyhennys voi olla joustavampaa kuin vuokranmaksu. Pankin kanssa voi neuvotella lyhennysvapaista kuukausista tai takaisinmaksusuunnitelman muutoksesta. Jouston saaminen vuokran maksuun on vaikeampaa. Vuokra on maksettava joka kuukausi sen suuruisena kuin se on määrätty.

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta omistusasumisen sanotaan lisäävän työttömyyttä. Omistusasunto sitoo asujan tiettyyn paikkakuntaan, mikä heikentää työvoiman liikkuvuutta. Näin ollen runsaampi vuokra-asuminen lisäisi työmarkkinoiden toimivuutta sekä työpaikkojen ja työntekijöiden kohtaamista.

Loppujen lopuksi se, kumpi on parempi asumismuoto, määräytyy henkilön tai kotitalouden tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan.

VEERA HOLAPPA on PTT:n ekonomisti.

veera.holappa@ptt.fi

Tukkukauppa ja halpatuonti nakertavat Kroatian tuottajien toimeentuloa

ZAGREB, KROATIA (MT)

Hedelmäosuuskuntaa Kroatian pääkaupungin Zagrebin lähellä vetävä **Hrvoje Bunjevac** käy epätoivoista taistelua.

Hän yrittää pitää 40 tuottajan osuuskunnan hengissä kovassa kilpailussa.

”Viime vuonna tuottajat saivat omenasta 15–20 senttiä kilolta, mikä on selvästi alle tuotantokustannusten. En tiedä miten pitkään pysymme pystyssä.”

Hän syyttää tukkukauppiaita polkumyynnistä. Tuottajahintoja on painettu esimerkiksi tuomalla markkinoille ylivuotisia omenaeriä Itävallasta.

”Tavoittelemme tuottajille viiden sentin katetta kiloa kohti. Tukkukaupan voitto on 50 senttiä kilolta.”

Kolmen viime vuoden huonot säät ovat pahentaneet tilannetta entisestään.

Tuhansia hehtaareja miinojen alla

Vuosi sitten EU:n jäseneksi liittyneen Kroatian maatalous on ollut alamäessä jo pitkään.

Työntekijää kohti laskettu maataloustulo on pudonnut yhtäjaksoisesti vuodesta 2008 lähtien, kun esimerkiksi Bulgariassa ja Romaniassa on samaan aikaan tapahtunut selvää nousua.

Adrianmeren rantavaltiossa olisi ilmastonsa puolesta hyvät edellytykset lähes kaikkeen maataloustuotantoon. Siitä huolimatta tuonti muista EU-maista on ollut kasvussa.

Kroatian noin 200 000 maatilaa ovat pieniä ja tuottajat huonosti järjestäytyneitä. Valtion omistamasta maatalousmaasta iso osa on pois tuotannosta ja kymmeniä tuhansia hehtaareja on edelleen Jugoslavian sodan jäljiltä miinakenttien vallassa.

EU vei entisen Jugoslavian markkinan

EU-jäsenyys ei tuonut maatalouspolitiikkaan äkkinäisiä muutoksia, koska unionin kaltaista tukijärjestelmää oli ajettu sisään jo kansallisesti.

Jäsenyys tarkoitti kuitenkin eroa entisen Jugoslavian maiden vapaakauppa-alueesta CEFTA:sta.

”Menetimme siinä 80 prosenttia vientimarkkinoistamme entisen Jugoslavian alueella, emmekä ole saaneet uusia tilalle”, **Melita Zunic Zvizdic** Kroatian maatalouskamarista sanoo.

Tehoton byrokratia ja korruptio vaivaavat maan hallintoa. Viljelijät valittavat tukien maksun myöhästymistä. Väitteiden mukaan tukia on maksettu ensin poliitikkojen lähipiirille.

”Hyvä asia EU-jäsenyydessä oli, että Brysselistä tuli Kroatian pääkaupunki”, **Zunic Zvizdic** tokaisee suorasukaisesti. Hän toivoo, että EU:n myötä tukihallinto pannaan kuntoon ja tuet maksetaan ajoissa ja pykälien mukaan.

”Taistelemme omaa hallintoamme vastaan”

Hedelmäntuottajille EU-jäsenyys ei tuonut suuria muutoksia. ”Viemme jonkin verran teollisuusomenaa muun muassa Saksaan ja Itävaltaan. Vientibyrokratia väheni EU:n myötä”, Bunjevac kertoo.

Hänen mukaansa tuottajat odottavat apua EU:n investointituista. Niiden hakeminen on kuitenkin ollut tuskallisen hidasta. Syynä ovat osuuskunnan johtajan mukaan Kroatian omat virkamiehet, jotka eivät osaa tai viitsi käsitellä tukihakemuksia.

”Muissa maissa kansallinen hallinto taistelee Brysselin kanssa, jotta tukia saadaan. Me taistelemme omaa hallintoamme vastaan.”

Osuuskunta on hiljattain investoinut uuteen pakkaamoon ja kylmävarastoihin, mikä auttaa tuottajia vastaamaan markkinoiden tarpeisiin. EU-rahaa projektiin ei saatu, mutta vuosien lobbauksen jälkeen kunta lähti rahoittamaan hanketta.

”Ilman modernia infrastruktuuria emme pärjää kilpailussa. Sääli, että olemme ainoa Kroatiassa. Auttaisi, jos olisi muitakin tuottajaosuuskuntia”, Bunjevac sanoo.

NIKLAS HOLMBERG

NIKLAS HOLMBERG

Hedelmätuottajien osuuskuntaa Zagrebin lähellä pyörittävä Hrvoje Bunjevac syyttää tukkukauppiata polkumyynnistä ja hallintoa tehottomuudesta. Uutuuttaan hohtavan pakkaamon toivotaan kuitenkin auttavan tuottajia kilpailussa.

Maataloustuottajien kamaria edustava Melita Zunic Zvizdic uskoo, että Kroatian maataloudella olisi potentiaalia kasvaa, jos poliittisen pelin tilalle saataisiin pitkäjänteistä maatalouspolitiikkaa.

Ranskalle tulossa miljardisakot väärin maksetuista maataloustuista

BRYSSEL (MT)

EU-komissio voi langettaa Ranskalle yhteensä jopa 1,8 miljardin euron sakot väärin perustein maksetuista maataloustuista.

Jo aiemmin keväällä komission mätkäisi maalle yli 400 miljoonan euron laskun täydentävien ehtojen noudattamisessa havaituista puutteista.

Ongelmia on ollut sen lisäksi suorien tukien pinta-aloissa. Komission tarkastusten mukaan Ranskan viranomaiset ovat toistuvasti maksaneet tukia todellista suuremmille pinta-aloille. Tukikelpoisiin aloihin on virheellisesti laskettu esimerkiksi peltojen reunoja sekä tuotantorakennuksia.

Virheet ovat tapahtuneet vuosina 2008–2012, jolloin Ranska on saanut yhteensä 40 miljardia euroa maatalouden suoria tukia. Komissio mätkäisee sakot kiinteän prosentin mukaan, riippuen virheiden määrästä ja toistuvuudesta.

400 miljoonan päälle olisi tulossa noin 1,4 miljardin euron takaisinperintä.

Ranskan maatalousministeriön mukaan virheet ovat pienempiä kuin komissio väittää.

Lopullinen päätös takaisinperinnästä tehdään syksyn aikana.

NIKLAS HOLMBERG

Vihreät ei aja ydinvoimaa alas

Vihreät ei aja nykyisen ydinvoiman alasajoa, kuten Saksassa on päätetty tehdä. Saksan on tarkoitus luopua ydinenergiasta vaiheittain vuoteen 2020 mennessä.

Puoluekokouksessa Jämsässä vihreät päätyi maltillisempaan ydinvoimakantaan. Puolue haluaa, ettei Suomeen rakenneta enää uutta ydinvoimaa.

Asia kirjattiin vihreiden poliittiseen ohjelmaan, jota puolue pyrkii edistämään seuraavalla eduskuntakaudella.

Puoluekokouksessa ei äänestetty puoluejohdon nykyisestä linjasta, jonka mukaan uusia ydinvoimalupia ei pidä hyväksyä.

Kahden johtajan malli ei toteudu

Vihreitä johtaa vastaisuudessakin vain yksi puheenjohtaja. Pitkään harkitusta uudistuksesta äänestettiin lauantaina.

Useissa eurooppalaisissa vihreissä puolueissa on kaksi puheenjohtajaa, muun muassa Ruotsissa ja Saksassa. Kaksi puheenjohtajaa on myös Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitossa.

Kipakkasävyisessä keskustelussa oli näkyvissä kantojen jakautumista. Nykyinen puoluesihteeri **Lasse Miettinen** liputti uudistuksen puolesta, kun taas hänen edeltäjänsä **Panu Laturi** pelkäsi puolueen riitautuvan, jos puheenjohtajia on kaksi.

Puheenjohtaja **Ville Niinistö** ei kannattanut mallia. Niinistön mukaan vaarana olisi, että puheenjohtajat edustaisivat puolueen eri siipiä, mikä aiheuttaisi hämmennystä.

Hautala paheksui Halla-ahon puheita

Europarlamentaarikko **Heidi Hautala** (vihr.) pitää perussuomalaisten **Jussi Halla-ahon** lausuntoja hyvin pelottavina. Hän viittaa tämän lausuntoihin somalien geneettisistä piirteistä.

Hautala sanoi puoluekokouksessa, että muillekin kielille käännetyt Halla-ahon lausunnot ovat karmaisevia.

”Luulen, että äärioikeiston esiinmarssi tulee tiivistämään yhteistyötä suurissa ryhmissä”, Hautala sanoi.

Europarlamentin neljällä keskisuurella ryhmällä tulee olemaan hänen mukaansa iso merkitys jatkossakin. Hautala on vihreiden ainoa meppi seuraavalla viisivuotiskaudella europarlamentissa.

Videotervehdyksessään parlamentista tippunut **Tarja Cronberg** moitti omiaan siitä, ettei puolue onnistunut selkeästi kertomaan linjastaan.

MT–STT